

Sygn. akt VIII U 507/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2015 r. w Gliwicach

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30 stycznia 2015 r. **nr** (...) SP (...) - (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu od dnia 1 lutego 2015 r. prawo do górniczej emerytury oraz zobowiązuje organ rentowy do ustalenia jej wysokości z zastosowaniem 24% kwoty bazowej 3191,93 zł (trzy tysiące sto dziewięćdziesiąt jeden złotych dziewięćdziesiąt trzy grosze) w części socjalnej świadczenia.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 507/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 stycznia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu A. S. prawa do przeliczenia emerytury górniczej. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż decyzją z dnia 7 sierpnia 2008r. ubezpieczonemu ustalono już prawo do emerytury górniczej, brak zatem podstaw do przyznania kolejnej emerytury górniczej.

W odwołaniu od powyższej decyzji, ubezpieczony wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury górniczej z zastosowaniem nowej kwoty bazowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Decyzją z dnia 7 sierpnia 2008r. przyznano ubezpieczonemu z dniem 5 lipca 2008r. tj. od ustania zatrudnienia, prawo do emerytury górniczej na podstawie art. 48 w zw. z art. 49 ustawy emerytalnej.

Organ rentowy decyzją z dnia 1 października 2008r. zaliczył ubezpieczonemu 27 lat i 2 miesiące okresów składkowych i 7 miesięcy okresów nieskładkowych. Przy ustaleniu stażu pracy górniczej do 253 miesięcy pracy górniczej zastosowano przelicznik 1,8, zaś do 39 miesięcy pracy górniczej zastosowano przelicznik 1,5.

Ubezpieczony ukończył 50 rok życia w dniu (...)

W dniu 22 stycznia 2015r. odwołujący złożył w organie rentowym nowy wniosek o prawo do emerytury, z adnotacją „24%”. W tej dacie obowiązywała kwota bazowa w wysokości (...),93 (M.P. z 2014r., poz. 147).

Zaskarżoną decyzją z dnia 30 stycznia 2015r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia emerytury górniczej, podnosząc w uzasadnieniu, że odwołujący udowodnił wymagany przepisem art. 50a ustawy emerytalnej okres zatrudnienia, jednakże z uwagi na już przyznane prawo do emerytury górniczej, brak podstaw do przyznania kolejnej emerytury górniczej.

Po uzyskaniu prawa do emerytury górniczej we lipcu 2008r. ubezpieczony nie wykonywał pracy górniczej. Pracował na podstawie umów cywilnoprawnych umowy zlecenia od 2 lutego 2009r. do 10 czerwca 2011r. w Przedsiębiorstwie - Handlowo – Usługowym (...) Sp. z o.o. w P., od 3 czerwca 2011r. do 31 marca 2015r. w Spółdzielni (...) w P.. Z tytułu zawartych umów były odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne.

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny i wynika wprost z akt organu rentowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Na początku wskazać należy, że organ rentowy skarżoną decyzją odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia emerytury górniczej, natomiast w odpowiedzi na odwołanie podał, że odmówił ubezpieczonemu prawa do górniczej emerytury.

Kwestia ta ma o tyle znaczenie, że jak wynika z wniosku ubezpieczonego o przyznanie nowej emerytury tj. adnotacji „24%”, jak i treści odwołania, przedmiotem jego żądania w istocie jest ustalenie świadczenia z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej w tzw. części socjalnej w oparciu o art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 748 , dalej ustawa FUS).

Stosownie do przepisu art. 53 ust. 3 omawianej ustawy emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Zgodnie z ust. 4 przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Tym samym ubezpieczony by uzyskać prawo do wyliczenia wysokości świadczenia, zgodnie ze swoim wnioskiem, winien w pierwszej kolejności spełniać warunki do przyznania prawa do emerytury na innej podstawie prawnej, niż dotychczas przyznane świadczenia.

Przeliczenie określone w art. 53 ust. 4 w związku z ust. 3 ustawy dotyczy bowiem tylko sytuacji, gdy ubezpieczony pobierał wcześniej emeryturę, po czym osiąga warunki do emerytury na innej podstawie prawnej i występuje o

przeliczenie emerytury w trybie art. 53 ust. 3 i 4. Powołany przepis nie znajduje zastosowania po podleganiu co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po nabyciu prawa do emerytury, bez równoczesnego spełnienia warunków ustawowych do kolejnej emerytury. Wynika to jednoznacznie z odwołania się przez art. 53 ust. 3, a co za tym idzie także ust. 4, do sytuacji, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy.

Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 14 marca 2013r. w sprawie III AUa 88/13 (LEX nr 1289790), gdzie wskazano, że „Możliwość uwzględnienia nowej kwoty bazowej do tzw. "części socjalnej" świadczenia istnieje tylko wówczas gdy po nabyciu prawa do świadczenia zainteresowany podlega przez okres co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu. Zwrot "po nabyciu prawa do świadczenia" nie oznacza każdego dowolnie wybranego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, ale tylko okresu przypadającego pomiędzy nabyciem prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym a nabyciem prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Przepis art. 53 ust. 4 u.e.r.f.u.s. nie stanowi samoistnej podstawy do obliczenia wysokości emerytury, ale jest związany z ustaleniem prawa do świadczenia. Tylko zatem przy ustalaniu prawa do emerytury (kolejnej) jest możliwe zastosowanie tego przepisu.” Identyczny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 27 marca 2013r. w sprawie III AUa 1331/12 (LEX nr 1298940).

Mając powyższe na uwadze, jak i okoliczności sprawy, istotnym, do oceny skarżonej decyzji jest, czy ubezpieczony spełnia przesłanki do przyznania nowej emerytury, bowiem to warunkuje możliwość dokonania wyliczenia świadczenia z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej. Prawo do nowej emerytury stanowi niezbędną przesłankę zastosowania art. 53 ust. 3 i 4 ustawy FUS.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczony nabył prawo do emerytury górniczej na podstawie art. 48 w zw. z art. 49 ustawy emerytalnej.

Jak stanowił art. 48 w zw. z art. 49 – w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2008r. - ustawy FUS, prawo do górniczej emerytury, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, przysługiwało pracownikom, urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., którzy pracę górniczą wykonywali pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 i z zastrzeżeniem art. 49.

Prawo do emerytury górniczej, o której mowa w art. 48, przysługiwało pracownikom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego;
- 2) warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2006 r.;
- 3) nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie z art. 50a ust 1 ustawy FUS prawo do emerytury górniczej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej, wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust.1
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z ust. 2 wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że prawo do emerytury górniczej można uzyskać tylko jeden raz, a zatem osoby, które po raz pierwszy wystąpią do ZUS z wnioskiem o emeryturę górniczą, mogą uzyskać uprawnienie do tej emerytury albo na podstawie art. 50e (do 31 grudnia 2008r. na podstawie art. 48 w zw. z art. 49) albo na podstawie art. 50a omawianej ustawy jeśli spełnią warunki wskazane w tych przepisach. Natomiast nie ma możliwości ponownego ustalenia prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a albo 50e ustawy, w sytuacji gdy wnioskodawca pobiera już emeryturę górniczą przyznaną w oparciu o jeden z tych przepisów.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie podziela stanowiska organu rentowego.

W uzasadnieniu do wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 marca 2013r. sygn. akt III AUa 1117/12, Sąd ten wskazał, że przewidziana w art. 50a ustawy FUS górnicza emerytura, której nabycie ustawodawca wiąże z osiągnięciem stosownego wieku, uzależnionego od określonego okresu pracy górniczej przewidzianej w art. 50c ust. 1 ustawy FUS – pomimo, iż warunki do jej uzyskania określono w dwóch odrębnych ustępach tego przepisu, faktycznie stanowi rodzajowo tożsame świadczenie.

Zwrócić należy uwagę, że analizowane przez Sąd Apelacyjny przesłanki nabycia emerytury górniczej odnosiły się do dwóch ustępów tego samego przepisu tj. art. 50a ust. 1 i 2 ustawy FUS. Tym samym Sąd Apelacyjny w Katowicach wskazał, iż emerytura górnicza przewidziana na podstawie art. 50a ust. 1 jest świadczeniem tożsamym rodzajowo z emeryturą górniczą przewidzianą w art. 50a ust. 2, oba te przepisy regulują bowiem nabycie prawa do emerytury górniczej po ukończeniu wymaganego wieku tj. 55 i 50 lat życia.

W tym samym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny w Katowicach zaznaczył nadto, że ustawa FUS – wśród rodzajów emerytur górniczych rozróżnia emeryturę górniczą bez względu na wiek i zajmowane stanowisko w przypadku wykonywania pracy górniczej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przez co najmniej 25 lat przyznaną na podstawie jej art. 50e ust. 1 oraz przewidzianą w art. 50a emeryturę górniczą w obniżonym wieku 55 lub 50 lat przy 10 lub 15-letnim okresie pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 w ogólnym okresie ubezpieczenia górnika (20/25 lat).

W ocenie Sądu orzekającego są to zatem dwa różne świadczenia.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela również stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2014r. sygn. I UK 169/14 (LEX nr 1642866), iż obecny art. 50e ustawy FUS, będący odpowiednikiem dawnego art. 48 tej ustawy, statuuje własny, odrębny od art. 50a układ warunkujący nabycie uprawnień do emerytury górniczej, rezygnując z przesłanki wieku emerytalnego na rzecz dłuższego, bo 25-letniego stażu kwalifikowanej pracy górniczej. Takie stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 kwietnia 2014r., I UK 366/13 (LEX nr 1455428).

Przepisy te różnią się zatem w zakresie koniecznych przesłanek zarówno okresami wymaganej pracy górniczej: art. 50a ust. 1 i 2 ustawy wymaga legitymowania się odpowiednio okresem 20 i 25 pracy górniczej i równorzędnej, w tym okresem odpowiednio 10 i 15 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1, art. 50e ust. 1 wymaga wykazania 25 lat pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (z uwzględnieniem ust. 2.), jak też różnią się co do przesłanki osiągnięcia wymaganego wieku w art. 50a ust. 1 i 2 i jej braku w art. 50e ust. 1.

Odwołujący bezspornie posiada wymagany w art. 50a ust. 2 okres pracy górniczej, a z dniem (...) osiągnął również wiek 50 lat, co w ocenie Sądu należy uznać za spełnienie przesłanek z art. 50a ust. 2 ustawy, a zatem spełnienie przesłanek z przepisu, który w sposób odrębny statuuje nabycie prawa do emerytury górniczej od art. 48 (odpowiednik obecnego art. 50e ust.1), na podstawie którego ubezpieczony nabył uprzednio emeryturę górniczą.

Spełnieniu tych przesłanek nie stoi na przeszkodzie fakt, że od czasu nabycia uprawnień do emerytury górniczej w 2008r. odwołujący nie posiada nowych okresów pracy górniczej. Ubezpieczony udowodnił 30 miesięczny okres podlegania ubezpieczeniom społecznym po przyznaniu prawa do emerytury górniczej w 2008r.

Mając powyższe na uwadze należało uznać, że ubezpieczony spełnia przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury górniczej na innej podstawie prawnej, a mianowicie art. 50a ustawy FUS pozwalające na przyznanie mu prawa do tego świadczenia. Skoro zatem może mu zostać przyznane nowe świadczenie, to może być również na nowo ustalona jego wysokość, w sposób określony w art. 53 ust. 4 w zw. z ust. 3 tej ustawy FUS.

Z tych względów – na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu od dnia 1 lutego 2015r. prawo do emerytury górniczej oraz zobowiązał organ rentowy do ustalenia jej wysokości z zastosowaniem 24 % kwoty bazowej – 3191,93 zł w części socjalnej świadczenia.

SSO Grażyna Łazowska